

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи профорієнтаційної соціально-педагогічної діяльності

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи профорієнтаційної соціально-педагогічної діяльності
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Протас Оксана Любомирівна
Контактний телефон викладача	0997429808
Е-mail викладача	oksana.protas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄСТС —3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	Згідно графіку індивідуальних консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Основи профорієнтаційної соціально-педагогічної діяльності» вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» на третьому курсі у п'ятому семестрі і присвячений ознайомленню із здійсненням профорієнтаційної роботи з дітьми та молоддю соціальним педагогом у професійній діяльності. Належить до дисциплін професійної підготовки. Передбачає ознайомлення з основами здійснення профорієнтаційної роботи соціальними педагогами, формування у майбутніх фахівців умінь здійснювати різні напрями профорієнтаційної діяльності, використовуючи сучасні методи та технології, сприяючи вибору професії тим, що звертаються за допомогою.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – забезпечити студентів системою теоретичних знань та формування практичних умінь організації та здійснення профорієнтаційної роботи як одного із напрямів майбутньої професійної діяльності.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення теоретичних проблем профорієнтації молоді; – охарактеризувати роль і функції соціального педагога в процесі профорієнтації; – озброїти майбутніх організаторів профорієнтаційної роботи знанням змісту, напрямів, форм та методів її організації та проведення; – розвивати у майбутніх соціальних педагогів професійні якості, необхідні для здійснення означеної діяльності. 	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення курсу «Основи профорієнтаційної соціально-педагогічної діяльності» студенти зможуть набути</p> <p>Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати у професійній діяльності; знання та розуміння професійної діяльності; оволодіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, інноваційними підходами та сучасними технологіями у професійній діяльності; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що пов'язані із професійним вибором, професійною діяльністю, професійним розвитком та самовдосконаленням; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність мотивувати людей до самореалізації у професійній діяльності; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Фахові компетентності: знання і розуміння сутності, значення і видів професійної діяльності та основних її напрямів; здатність прогнозувати хід вирішення життєвої</p>	

ситуації вибору опанта; знання і розуміння нормативно-правової бази здійснення професійної діяльності та профорієнтаційної роботи зокрема; здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості; здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи у професійній діяльності; здатність оцінювати проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів; здатність знаходити ефективні методи роботи з клієнтами; здатність до надання допомоги клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей та інших особливостей; здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп; здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності; здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи; здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві; здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм; здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері; здатність застосовувати новітні технології, у здійсненні профорієнтаційної роботи, здатність виявляти та розвивати нахили, здібності і креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню, формувати у них мотивацію до реалізації творчого потенціалу, саморозвитку та самовдосконалення; здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань профорієнтаційної роботи з дітьми та молоддю.

5. Результати навчання

Студенти мають вміти здійснювати пошук інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями та явищами; ідентифікувати, і розв'язувати завдання у професійній діяльності; розробляти плани, програми проведення заходів; використовувати програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань; використовувати дослідницькі професійні навички у ході профорієнтаційної діяльності; визначати зміст співпраці з партнерами для виконання завдань професійної діяльності; використовувати методи психодіагностики у професійній діяльності; встановлювати та підтримувати взаємини з дітьми на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності; виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів для розв'язання їх питань; конструювати процес та результат професійної діяльності, коригувати план роботи відповідно до результатів.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
П'ятий	Соціальна робота Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Третій	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Профорієнтація як галузь наукових знань. Основні підходи та	Лекція (проблемна лекція)-2 год	1,2,14,15,17	Підготувати термінологічний словник основних	Максимальна оцінка - 5 б. (під	Тиждень

завдання профорієнтації. Значення профорієнтаційної роботи в сучасному суспільстві. Предмет, об'єкт, завдання та основні підходи профорієнтації. Функції профорієнтації. Категоріальний апарат профорієнтації. Основні методологічні принципи профорієнтації. Законодавство України про працю. Структура державної системи допомоги у працевлаштуванні молоді.	семінарське заняття- 2 год		понять Виписати основні положення про здійснення профорієнтації із законодавчих документів. Скласти тематичний словник термінів та понять по темі	час опитування на семінарі або за підготовкою презентацією доповіді)	
Тема 2. Структура та основні напрями профорієнтаційної роботи. Сутність та завдання професійної просвіти та виховання. Професійна діагностика, її значення для визначення профпридатності до певного виду діяльності. Специфіка і види професійної консультації. Особливості здійснення профпідбору та профвідбору Характеристика профадаптації, її стадії.	Лекція (лекція-діалог)-2 год.	3, 4, 12	1. Підготувати реферати 1. Профконсультація як напрям профорієнтаційної діяльності соціального педагога. 2. Профінформаційна робота у сучасному закладі загальної середньої освіти	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень
Тема 3. Психолого-педагогічні основи професійного самовизначення особистості Сутність та співвідношення понять «професійне самовизначення», «професійна орієнтація», «професійний вибір». Теорії професійного самовизначення (психодинамічні теорії (З.Фройд, А.Адлер, К.Хорні); теорія оперотропізмів У.Мозера; теорія батьківських установок Еллі Роу; теорія професійного розвитку Дж.С'юпера; теорія компромісу з реальністю Е.Гінзберга; сценарна теорія Еріка Берна; вітчизняні теорії самовизначення). Типи професійного самовизначення (підхід А.К.Маркової, М.С.Пряжнікова). Етапи професійного самовизначення.	Лекція (лекція-конференція) — 2 год.	4,8,10	1. Описати рівні самореалізації людини (за Н.С.Пряжніковим, Є.О.Климовим). 2. Підготувати реферати Теорії професійного самовизначення	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень
Тема 4. Професійно обумовлена структура особистості Професійно важливі якості.	Лекція (лекція-діалог)-2 год. Семінарське	4,5,6,15	Підібрати методики для вивчення особливостей психічних процесів	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень

Структура особистості у контексті профорієнтації. Особливості структури професійно обумовленої особистості. Професійна спрямованість та її складові. Професійна компетентність та її основні компоненти. Професійно важливі якості. Професійно значущі психофізіологічні властивості	заняття-2 год.		та професійно-важливих якостей оптанта.		
Тема 5. Основи професіографії та класифікації професій Сутнісна характеристика та завдання професіографії. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація». Основні принципи вивчення професії. План опису професії. Структура професіограми. Принципи складання професіограми. Методи професіографічних досліджень. Класифікації професій.	Лекція (лекція-діалог)-2 год Семинарське заняття-2 год.	4,6,15,16	1.Скласти професіограму довільно вибраної професії. 2. Підготувати психограму до вибраної професії. 3. Підібрати опитувальники для визначення професійних інтересів оптантів.	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень
Тема 6. Соціально-психологічний аналіз професійної діяльності. Структура професійної діяльності. Взаємозв'язок професійних вимог та індивідуально-психологічних особливостей працівника. Професійна придатність. Структурні компоненти профпридатності.	Лекція (лекція-діалог)-2 год Семинарське заняття-2 год.	4,5,6,15	1.Скласти таблицю діагностичних методик для визначення профпридатності оптанта до певного типу професій (класифікація Є. Клімова) 2. Виписати професійно-важливі якості особистості для професії педагога	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень
Тема 7. Система профорієнтаційної роботи в закладі загальної середньої освіти Особливості організації шкільної профорієнтаційної роботи . Етапи профорієнтаційної роботи в школі. Форми та методи профорієнтаційної роботи зі школярами. Профільне навчання. Особистісна готовність до профільного навчання. Допрофесійна підготовка школярів.	Семинарське заняття-2 год.	1,2,5, 14,16	1. Розробити конспект профорієнтаційного заняття для учнів старших класів 2. Підібрати навчальні програми для старшокласників, які орієнтують на вибір майбутньої професійної діяльності	Максимальна оцінка 5 балів	
Тема 11. Координація співпраці соціального педагога з організаціями і спеціалістами, що працюють в напрямі допомоги школярам у професійному самовизначенні. Організації та заклади, які працюють в напрямі	Семинарське заняття-2 год.	3, 4, 6, 12	Розробити програму здійснення профорієнтаційної діяльності з молоддю у клубах за місцем проживання. 2. Охарактеризувати специфіку проведення індивідуальної роботи профорієнтаційного	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень

допомоги школярам у професійному самовизначенні. Діяльність профцентрів у забезпеченні допрофесійної підготовки школярів. Співпраця соціального педагога з обласними, міськими, районними центрами зайнятості, організація спільних заходів.			змісту із дітьми-сиротами, важковиховуваними, обдарованими старшокласниками, а також із школярами, що мають вади фізичного чи психічного розвитку тощо.		
Тема 11. Самопрезентація на ринку праці і освітніх послуг. Складання резюме. Значення професійної праці в життєвій перспективі особистості. Засоби отримання інформації про ринок праці і шляхи професійної освіти. Складання резюме.	Семінарське заняття – взаємонавчання — 2 год.	11,12,17,18	1.. Охарактеризуйте ситуацію з працевлаштування молоді на регіональному ринку праці. 2. Скласти резюме.	Максимальна оцінка - 5 б.	Тиждень
Тема 9. Основні форми та методи профорієнтаційної діяльності соціального педагога. Форми профінформаційної роботи. Методи профдіагностичної роботи. Види профорієнтаційних ігор. Профорієнтаційний тренінг.	Практичне заняття-з елементами гри — 2 год	9,11,14,16	1. Скласти банк профорієнтаційних ігор 2.Розробити профорієнтаційний тренінг, використовуючи банк профорієнтаційних ігор та вправ	Максимальна оцінка 5 балів	Тиждень
Тема 10. Професійна діагностика та профпридатність. Вимоги до застосування профдіагностичних методик.Визначення професійної спрямованості. Вивчення та аналіз задатків і здібностей до діяльності. Діагностика професійно-важливих якостей особистості. Діагностика психофізіологічних особливостей особистості.	Практичне заняття - дослідження 2 год.	7,9,10,14,20	1. Виписати вимоги до застосування профдіагностичних методик. 2. Опишіть етапи проведення професійного консультування	Максимальна оцінка 5 балів	Тиждень
Тема 11. Розробка і презентація проєкту профорієнтаційного змісту	Практичне заняття – візуалізація —2 год.	10,11,14	Розробити проєкт	Максимальна оцінка 5 балів	Тиждень

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Види контролю: поточний, підсумковий. Форма контролю – залік. Загальні 100 балів включають: 30 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу; 50 балів за підсумкову письмову роботу.
-----------------------------------	--

<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Концептуально точно висвітлення питань. Виконання контрольної роботи у письмовому вигляді, її зміст та оформлення повинні задовольняти наступним вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> - завдання мають бути рівнозначної складності, розв'язання яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни, на виконання яких необхідно до двох академічних годин (одна пара); - усі завдання контрольної роботи мають мати професійне спрямування, а їх вирішення – вимагати від студентів не розрізнених знань окремих тем і розділів, а їх інтегрованого застосування.; <p>При їх вирішенні студент повинен продемонструвати не лише репродуктивну, а творчу, розумову діяльність</p> <p>Можливе проведення контрольної роботи у вигляді тесту, її зміст та оформлення мають задовольняти вимогам.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінювання відбувається за п'ятибальною шкалою. Залік виставляється наприкінці семестру на основі поточного контролю з урахуванням відвідування занять, виступів на семінарах, якості самостійної навчальної роботи</p> <p>На кожному семінарському занятті оцінювання здійснюється на основі таких критеріїв: відповідність змісту виступу студента до змісту питань, що обговорювалися на семінарі; активність студента на семінарському занятті; уміння вести дискусію; толерантність при веденні дискусії; обґрунтованість власних суджень; посилення при дискусії (виступах) на першоджерела; вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо; вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті; вміння використовувати наочні наявні засоби; вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій; вміння представити результати самостійної творчої роботи.</p> <p>Глибину знань студентів з теми семінарського заняття перевіряється шляхом написання самостійних робіт, термінологічного диктанту тощо.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю передбачають виконання студентом навчальної програми курсу (відвідування лекційних, практичних занять, виконання вчасно самостійної роботи, написання рефератів, тестів та підсумкової контрольної роботи).</p> <p>Для допуску до заліку студент має набрати впродовж семестру мінімум 50 балів.</p>

8. Політика курсу

Політика курсу «Основи профорієнтаційної соціально-педагогічної діяльності» передбачає лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове; *перездачу усіх пропущених семінарських та практичних занять, без поважних причин.*

Студенти зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт, а саме: опрацювання теми, виконання самостійної роботи, письмових завдань. Якщо студент не відпрацював 50% занять, він має скласти тести (на платформі дистанційного навчання) після чого буде допущений до складання підсумкового контролю.

Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності.

Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

9. Рекомендована література

1. Гладкова В. Профорієнтація : навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2007. 160 с.
2. Гончарова Н. О. Основи професійної орієнтації: навчальний посібник; за ред. В. Ф. Моргуна. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. С. 107-110
3. Кириченко В. В. Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 110 с.
4. Кожан Т. О. Професійна орієнтація : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2009. 214 с.
5. Коропецька О. Профорієнтація та профпідбір: навчальний посібник. Рек. МОН . Ів.-Франківськ: Місто НВ,2009. 348 с.
6. Коропецька О. Хрущ О. Психологічні основи профорієнтації: методичні рекомендації Ів.-Франківськ: Плай, 2003. 96 с.
7. Костів В. Комп'ютерне тестування схильності старшокласників і абітурієнтів до вибору педагогічної професії. Збірник наукових повідомлень обласної науково-практичної конференції; Професійна кар'єра педагога: динаміка, основні проблеми, шляхи їх вирішення. Ів.-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2007. С.23-32.
8. Кузьмінський А. Трудове виховання дитини. *Педагогіка родинного виховання*: навч. посібник. К.:Знання,2006. С. 240-251.
9. Куліненко Л. Параметричні і технолого-педагогічні основи експериментальної моделі профорієнтації. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Ізмаїл: ІДГУ, 2004. 1. С. 50-57.
10. Лучка В. Вивчення особливостей професійної орієнтації старшокласників. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Ів.-Франківськ: Плай, 2002. Випуск 7. Ч. 2 . С.39-51.
11. Максимчук Н. Використання активних методів навчання у профорієнтаційній роботі ВНЗ. *Педагогіка і психологія професійної освіти*: науково-методичний журнал. Львів, 2007. № 5 вересень-жовтень. С. 133-141.
12. Малхазов О. Психологія праці: навчальний посібник. Рек. МОН. К.: ЦУЛ, 2010. 208 с.
13. Професійне самовизначення старшокласників: метод. посібник /упоряд. Л. Шелестова. Київ:ВД; Шкільний світ; Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.
14. Протас О.Л. Основи профорієнтаційної роботи: методичні рекомендації / автор-упорядник О.Л. Протас. Івано-Франківськ, 2012. 47 с.
15. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М.; [за ред. О. М. Ігнатович]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.
16. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика: науково-методичний посібник [для вчителів] / За ред. О. В. Мельника. Київ: “Четверта хвиля”, 2009. Вип. № 1. 230 с.
17. Професія. Кар'єра. Успіх: метод. посібник / Автор-упор. Лях Т., Малієнко Ю., Троценко Н., Цюман Т., Шеламкова А.; за заг. ред. Т. Цюман. Київ: Основа-Принт. 132 с.
18. Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 272 с.
19. Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку : науково-допоміжний бібліографічний показник./ [упоряд. Л. Пономаренко, Н. Стельмах та інші], Випуск 2. К.: Державна науково-педагогічна б-ка України ім. В.О. Сухомлинського, 2010. 218 с.
20. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення: навч. посібник / Під ред. І. Старікова. Київ :ВД ;Професіонал, 2009. 208 с.

Викладач

Протас О.Л.